

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/53/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7221201693
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7221201693.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a členov senátu Mgr. Miloša Greguša a JUDr. Denisy Novotnej Mlinárscikovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti A. B. nar. X.X.XXXX a C. B. nar. XX.X.XXXX zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice deti rodičov D. C. E. nar. X.X.XXXX bývajúcej v C. F. A. X zastúpenej JUDr. Jurajom Ferenčíkom advokátom so sídlom v Košiciach na Krivej 23 a G. B. nar. XX.X.XXXX bývajúceho v C. F. H. X zastúpeného Mgr. Silviou Kováčovou advokátkou so sídlom v Rožňave na Námestí baníkov 1 v konaní o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Košice II č.k. 17P/16/2021-179 z 8.11.2021 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok okrem výroku X.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol nasledovne:

I. Zveruje mal. A. B., nar. X.X.XXXX a mal. C. B., nar. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti matky.

II. Obaja rodičia sú oprávnení a povinní maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok.

III. Otca zaväzuje prispievať na výživu mal. A. sumou vo výške 110 eur mesačne a mal. C. sumou vo výške 90 eur mesačne, vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc od 17.2.2021 opakovane do budúcnosti.

IV. Dĺžné výživné za obdobie od 17.2.2021 do 31.10.2021 voči mal. A. vo výške 827,16 eur je otec povinný uhradiť matke do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V. Dĺžné výživné za obdobie od 17.2.2021 do 31.10.2021 voči mal. C. vo výške 658,52 eur je otec povinný uhradiť matke do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

VI. Otec je oprávnený stretávať sa s mal. A. a C.:

- každý kalendárny týždeň v pondelok a štvrtok v čase od 16.00 hod do 19.00 hod.,

- každý páry kalendárny týždeň od piatku od 17.00 hod. do nedele do 18.00 hod.,

v čase sviatkov a prázdnin sa bude styk otca s maloletými deťmi realizovať nasledovne:

- každý kalendárny rok počas letných prázdnin v mesiaci júl od 1.7. od 9.00 hod. do 14.7. do 19.00 hod.
a v mesiaci august od 1.8. od 09.00 hod. do 14.8. do 19.00 hod.,

- každý páry kalendárny rok počas jarných prázdnin odo dňa predchádzajúceho začiatku prázdnin od 16.00 hod. do posledného dňa prázdnin do 19.00 hod.,
- každý páry kalendárny rok počas polročných prázdnin odo dňa predchádzajúceho začiatku prázdnin od 16.00 hod. do posledného dňa prázdnin do 19.00 hod.,
- počas Vianočných sviatkov každý nepáry kalendárny rok od 25.12. od 10.00 hod. do 1.1. nasledujúceho kalendárneho roka do 18.00 hod.,
- každý páry kalendárny rok odo dňa predchádzajúceho začiatku zimných prázdnin od 16.00 hod. do 25.12. do 10.00 hod., od 1.1. nasledujúceho kalendárneho roka od 18.00 hod. do posledného dňa zimných prázdnin do 18.00 hod.,
- počas Veľkonočných sviatkov každý nepáry kalendárny rok od Veľkého piatka od 16.00 hod. do bezprostredne nasledujúceho utorka do 19.00 hod.

VII. Matka je povinná maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť a odovzdať mu ich spolu s ich osobnými vecami a školskými potrebami v čase určenom pre začiatok styku v mieste svojho bydliska a otec je povinný maloleté deti v čase určenom pre koniec styku matke odovzdať v mieste jej bydliska.

VIII. Matka je povinná informovať otca pravidelne vždy k poslednému dňu v mesiaci kalendárneho roka o zdravotnom stave, aktivitách a školských výsledkoch, mimoškolských aktivitách, o dlhodobjšom pobyte maloletých detí mimo miesta ich bydliska a ďalších podstatných veciach týkajúcich sa detí.

IX. Návrh otca na zmenu neodkladného opatrenia zamieťa.

X. Ukladá rodičom maloletých detí D. C. E., nar. X.X.XXXX a G. B., nar. XX.X.XXXX a maloletým deťom A. a C. B. povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice po dobu šiestich mesiacov od právoplatnosti rozsudku.

2. Proti tomuto rozsudku, proti jeho výrokom I., III., IV., V., VI., VII. a VIII. podal otec v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f), g), h) CSP a podľa § 62 ods. 1 CMP a navrhol, aby odvolací súd zveril maloleté deti do jeho osobnej starostlivosti, matku zaviazal prispievať na výživu maloletého A. sumou 80 eur mesačne a maloletej C. 60 eur mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci počnúc právoplatnosťou rozsudku. Zároveň navrhol úpravu styku matky s maloletými deťmi, pričom je povinný maloleté deti na styk s matkou riadne pripraviť, odovzdať a prevziať ich od matky v stanovenom čase a na stanovenom mieste. O trovách konania navrhol rozhodnúť tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Je toho názoru, že rozhodnutie súdu nie je v súlade so zákonom a nie je z neho jasné z akého dôvodu boli deti zverené matke do osobnej starostlivosti. Súd nezisťoval, ktorý rodič sa vie lepšie dohodnúť ohľadom výchovy maloletých detí a má vhodnejšie osobnostné predpoklady. Pokiaľ mali obaja rodičia záujem o osobnú starostlivosť, prečo sa súd nezaoberal aj otázkou striedavej osobnej starostlivosti. V tomto kontexte nebol skúmaný ani názor detí, nie je mu známe, či majú vedomosť aj o takejto možnosti. Tiež súd prvej inštancie vôbec nevzal do úvahy, že na pojednávaní matka najprv trvala na svojom návrhu v celom rozsahu, to znamená že navrhovala úpravu styku s ním ešte v užšom rozsahu ako samotné nariadené neodkladné opatrenie, následne až v priebehu konania v súlade s jeho vyjadrením doručeným dňa 5.11.2021 uviedla, že by súhlasila so širšou úpravou styku. Toto správanie matky voči jeho osobe vyhodnocuje ako nedospelé, špekulatívne a škodlivé, keď náhle na pojednávaní zmení v podstatnej miere svoj názor v takto závažnom konaní ohľadom detí a náhle súhlasí aj so širším rozsahom styku s deťmi. Súd tiež len konštatoval, že osobnú starostlivosť o maloleté deti od odchodu zo spoločnej domácnosti reálne vykonáva matka detí. Predsa aj on by ju reálne vykonával, pokiaľ by mu to matka umožnila. Matka deti vytrhla z ich domova, deti tajne pripravovala na odchod z domova, lebo ich chcela mať v osobnej starostlivosti. Vedela, že v prípade ich rozchodu by s tým nesúhlasil, rovnako ako ani ona, aby ostali deti s ním. Prístup k deťom mu neumožnila, kým nemala vykonateľné neodkladné opatrenie. Deti nútila klamať a zatajovať to pred ním, informácie ohľadom bytu a kde sa deti nachádzajú. Poukazuje na to, že hádky sa začali preto, že matka si kúpila byt, o jej plánoch ho neinformovala, deti učila zatajovať tieto skutočnosti, ak chcela ukončiť vzťah, mohla to urobiť bez týchto udalostí. Celkovo sa súd prvej inštancie nezaoberal osobnostnou stránkou rodičov, ani rodinnou anamnézou, na ktorú upozorňoval. Počas spoložitia s matkou mal a má obavy, čo sa týka jej postoja a vzťahu k biologickému otcovi. Takéto vnímanie celkovo aplikuje aj vo vzťahu k deťom. Súd prvej inštancie nepripustil otázku na matku, aký má vzťah k svojmu biologickému otcovi. Táto otázka súvisí s vecou, predsa aj v rámci psychologického znaleckého dokazovania sa zisťuje aj rodinná anamnéza rodičov,

prípadné psychické problémy a podobne. Súd sa tejto otázke vôbec nevenoval v záujme maloletých detí a nepripustil jej prešetrenie. Ako už uviedol, jeho cieľom nebolo negatívne sa vyjadrovať ohľadom matky, ale vzhľadom na záujem maloletých detí bolo potrebné touto otázkou sa zaoberať. Prešetrenie pomerov vo vzťahu k zisťovaniu názoru maloletých detí prostredníctvom kolízneho opatrovníka a správami podanými psychologičkou D. I. J. nepovažuje za dostatočné. Správu od psychologičky D. I. J. nepovažuje za objektívnu, nakoľko nemá dostatočný prehľad v tejto veci, čerpá informácie len od matky a od detí, ktoré prišli v jej prítomnosti. Podáva správy aj o jeho osobe bez toho, že by s ním hovorila, bez toho, aby videla interakciu maloletých detí medzi ním s poukazom aj na ich nízky vek. Tiež s poukazom na nízky vek detí nepovažuje šetrenie kolízneho opatrovníka za dostatočné. Rozhovor s deťmi bol vykonaný dvakrát za obdobie 10 mesiacov. Neboli volené správne prostriedky prešetrenia pomerov a nebol získaný úplný prehľad, ako celú situáciu vnímajú deti, hlavne sa stotožňujú s tým, čo povie matka, resp. im povie, že bude tak, ako rozhodne súd. V rámci psychologického poradenstva u psychologičky na referáte poradensko-psychologických služieb B. K. F. uvádzal, že deti často odpovedajú na bežné otázky neviem, nepamätám si. Pani psychologička uviedla, že takéto odpovede môžu svedčiť o manipulácii detí. Napriek tomu sa nariadené psychologické poradenstvo s deťmi nerealizovalo, teda nebolo rešpektované v tomto smere nariadené neodkladné opatrenie odvolacieho súdu. Dôvody neposkytnutia poradenstva podľa jeho názoru neobstoja, poradenstvo sa mohlo vykonať aj samostatne s deťmi bez ich prítomnosti, keď psychologička uvádza, že hrozí emočné preťaženie detí. Samozrejme rešpektuje deti ako rozumné a slobodné bytosti, no stále treba prihliadať aj na vek maloletých detí a zisťovať ich názor. Súd sa pri zisťovaní pomerov v rámci výsluchu rodičov zamerával hlavne na ekonomickú stránku veci. Absentujú otázky ohľadom osobnosti detí, najmä s poukazom na to, že znalecké psychologické dokazovanie nebolo nariadené. Pre väčšiu objektivitu vyslovenia názoru detí, ak súd mal za to, tak to mohol urobiť sám aj v rodinnom prostredí, mohol deti pozorovať, kde sa lepšie cítia. Súd prvej inštancie neodôvodnil ani to, z akého dôvodu nezohľadnil ním doložené čestné vyhlásenia od blízkych osôb, ktoré aj poznajú deti. Favorizuje hlavne správy od psychologičky D. J. doložené matkou a nedostatočne prešetrené pomery kolízneho opatrovníka. Taktiež sa nezaoberal jeho námietkami v rámci doloženej správy od kolízneho opatrovníka zo dňa 4.11.2021, kde syn v rozpore so skutočnosťami uvádza ku bývaniu v jeho dome, že v dome bolo dobre, ale že je to na kopci a on sa výšok bojí. Teda vysvetľoval, že v služobnom byte, kde teraz bývajú s matkou, tak tento je umiestnený až na 6 poschodí. Záverom dodáva, že sa vie plnohodnotne postarať o deti v každej oblasti, čo aj preukázal v rámci prebiehajúcich stykov v súlade s nariadeným neodkladným opatrením. S deťmi trávi čas buď sám, alebo so svojou rodinou, nakoľko považuje za podstatné, aby deti poznali svoj pôvod a mali dobré vzťahy aj s ostatnými členmi rodiny a tiež sa s nimi stretávajú aj dobrí priatelia. Stabilitu výchovného prostredia pre deti a väčší pokoj a zabezpečovanie ich potrieb vidí navrátením do ich domova, ktorý je nepochybne jeho rodinný dom. Pozná potreby detí, nesúhlasí s konštatovaním súdu prvej inštancie, že by sa mohlo jednať o to, že len tvrdenia detí nekorešpondujú s jeho predstavami. Vie, že deti chcú ostať u neho dlhšie. Žiaľ vie, že táto situácia deti psychicky zaťažuje. Je toho názoru, že lepšiu stabilitu výchovného prostredia vie zabezpečiť deťom, je to ich domov, kde majú svoje izby, ktoré s deťmi plánovali, majú tu lepšie podmienky na ich všestranný vývin, ako v 1,5-izbovom byte, kde sa údajne aj hádajú, zjavne aj pre nedostatok životného priestoru. Deti vie pripraviť aj do školy, navariť a podobne. Deti veľmi radi plávajú, má doma na dvore aj bazén, ktorý v lete deti aj využívali v plnej miere. Radi hrajú basketbal. A. dokonca rád kosí trávu a robí si cestičky, bicyklujú sa u nich na dvore, nakoľko má rozsiahly pozemok.

3. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že jeho tvrdenia sú založené na lži a nie sú podložené žiadnymi faktami. Postavenie otca rešpektuje a deti vo vzťahu k nemu podporuje. K mnohým klamstvám, ktoré i na pojednávaní odzneli z otcových úst, napriek jeho neférovosti, sa nevyjadrovala. Má za to, že rozhodnutie odráža potreby maloletých detí a je v ich prospech, aj z toho dôvodu nepodala odvolanie a tohto práva sa priamo na pojednávaní vzdala. Otcovi nebráni v styku s deťmi, rešpektuje rozhodnutie súdu v plnom rozsahu. Otca naďalej informuje, ako ho aj doteraz v potrebnej miere informovala, odovzdáva mu školské pomôcky, aj napriek nevôli detí už pred právoplatnosťou rozsudku. Deťom osobné veci nakupovala už počas spoločného života a práve mnohé v spoločnej nehnuteľnosti ostali. Informácia o otcovej požiadavke, konkrétne v znení úpravy styku od štvrtka do nedeľa večera, sa k nej dostala večer pred súdnym pojednávaním z úst detí aj s ich reakciou, že s otcovým návrhom nesúhlasia. Nemôže a nesúhlasí s tým, čo je v jednoznačnom rozpore s vôľou detí. Osobné názory detí potvrdila vo svojej písomnej správe aj kolízna opatrovníčka a taktiež sa vyjadrila, že nástoživosť otca nie je namieste. Je smutná, že otec detí sa snaží spochybníť čokoľvek, dokonca aj vôľu vlastných detí. Bol informovaný o stretnutí detí s kolíznou opatrovníčkou. Prvýkrát sa dostavil, a tak mohli byť podľa názoru otca zmanipulované prítomnosťou obidvoch rodičov. Mal možnosť sa dostaviť s deťmi do

detskej ambulancie počas celých 7 rokov života dcéry a 9 rokov života syna, neučinil tak ani napriek informácii z jej strany o potrebe návštevy obvodnej lekárky. Mal a má možnosť získať informácie a riešiť školské záležitosti prostredníctvom portálu Edupage, no nerobí to. Otec detí sa nezúčastnil ani jedného rodičovského združenia počas ich návštevy predškolského a školského zariadenia. Počas spoločného života deti opakovane priniesol vo štvrtok z leteckého krúžku domov neskoro večer o 20.00 hod., nepripravené na ďalší školský deň. Počas horúčkového ochorenia detí otca bezodkladne informovala odoslaním SMS správy, ktorú priložila. Vzhľadom na skutočnosť, že mali deti tráviť víkend u otca, ho v správe žiadala o posun stretnutia, kým sa im zdravotný stav čiastočne nezlepší. Navrhovala, aby u neho zostali počas nasledujúcich pracovných dní s možnosťou domáceho vzdelávania. Neprejavil o túto možnosť záujem, ako ani počas ďalších dní on-line vyučovania z dôvodu karantény celej triedy. Naopak, jeho slovnou odpoveďou na jej prekvapenie bolo: „Nebudem uľahčovať tvoju situáciu, aby si si v klude mohla ísť do práce“. Ako náhradu neúplného víkendového stretnutia otcovi musela venovať časť víkendu, ktorý mali byť u nej. O deti je z jej strany vždy dostatočne a čo najlepšie postarané, nenachádzajú sa v žiadnom infekčnom prostredí, ako to uvádza otec, a preto je rozsudok v súlade s ich najlepším záujmom. Názory otca prezentované v odvolaní sú len nepodloženými tvrdeniami, ktoré žiadnym spôsobom ani v priebehu konania, ani v odvolaní nepreukázali. Verbalizácia jeho pocitov ako prostriedok procesného postupu neobstojí. Súd vykonal dostatočné dokazovanie na to, aby skutkový stav bol objektívne posúdený a zohľadňoval potreby maloletých. Otec je dokonca nespokojný s tým, že mu vyhovel v úprave styku a takýto jej postoj vyhodnotil ako nevhodný, čo je jedným z mnohých príkladov jeho tápania v dôkaznej núdzi. Aktuálne majú maloleté deti pokojný a usporiadaný život, dokáže sa im viac venovať a rozhodnutie súdu takýto optimálny stav potvrdilo, no zároveň vytvorilo právny rámec a istotu úpravy práv a povinností do budúcnosti. Akákoľvek zmena by do tohto stavu nežiaduco zasiahla a podané odvolanie otca sa javí ako tendenčné a účelové konanie z jeho strany, pričom neobsahuje žiadny dôkaz, okrem jednostranných vyhlásení bez právnej relevancie a výpovednej hodnoty. Otcovi bol poskytnutý dostatočný priestor na realizáciu a argumentáciu v konaní vo veci samej, pričom nepredložil žiadne dôkazy o tvrdeniach, ktoré teraz uvádza v odvolaní. S poukazom na vyššie uvedené navrhuje, aby odvolací súd odvolanie zamietol a zaviazal otca na úhradu trov odvolacieho konania v plnej výške. V prílohe predložila SMS komunikáciu.

4. Otec v odvolacej replike uviedol, že matka účelovo zavádza ohľadom toho, že vyhovel jeho návrhu na úpravu stykov. Jeho vyhodnotenie správania matky v tomto smere bolo prezentované jasne a zrozumiteľne. Matka si protirečí, ak tvrdí, že nemôže a nesúhlasí s tým, čo je v jednoznačnom rozpore s vôľou detí, teda podľa jej vyjadrenia ani styk s ním každý týždeň v pondelok nie je v súlade s vôľou detí, no zároveň s týmto súhlasila. Svoje antagonistické postoje voči jeho osobe preukázala sama matka, hlavne svojimi písomnými podaniami, kde ho vykresľovala ako neschopného rodiča, ktorý nemá vytvorený vzťah s deťmi, čo preukázané nebolo. Tiež samotný fakt, že matka trvala na začiatku pojednávania na svojom návrhu v ešte užšom rozsahu styku, ako to prebieha na základe nariadeného neodkladného opatrenia, s odvolaním sa na vôľu detí, pričom úpravu sviatkov a prázdnin ani nenavrhovala, nesvedčí o tom, že uznáva aj jeho rolu a dôležitosť v živote detí. Vyjadrenie kolízneho opatrovníka ohľadom jeho nástojčivosti nepovažuje za vhodné vyjadrenie. Kolízny opatrovník na pojednávaní 8.11.2021 potvrdil, že vyjadrenia maloletých detí môžu byť nejakovo ovplyvnené matkou. Tomuto sa nevenovala náležitá pozornosť. Kolízny opatrovník ho informoval, že je oprávnený sa zúčastniť vylúču maloletých detí, a že ho o tom informuje, a že pokiaľ sa hodlá dostaviť, aby o tom informoval matku. Z tejto požiadavky ostal zaskočený, najprv súhlasil, no nakoniec poslal správu kolíznemu opatrovníkovi s tým, že podľa jeho názoru v danom prípade matku nie je povinný informovať, či sa dostaví, keďže v podstate využije svoje právo rodiča. O uvedenom priložil e-mailovú komunikáciu zo dňa 7.6.2021 a 8.6.2021. Mrzí ho, že matka ho naďalej spochybňuje. Ohľadom prípravy do školy samozrejme sleduje Edupage, ale vysvetľoval, že nie všetky zadania sa tam nachádzajú, ale sú v pracovných zošitoch, a preto je aj potrebné, aby mu matka odovzdávala školské potreby. Uvedené je zachytené aj v úradnom zázname, ktorý bol spísaný s kolíznym opatrovníkom dňa 4.6.2021. Pravidelne v minulosti nosil deti do školského aj predškolského zariadenia, keď matka pracovala predtým aj v Rožňave, Prešove, Kechneci. Tiež sa zúčastnil na každom večierku, besiedke a každom vystúpení maloletých detí počas ich spolužitia. V čase, keď matka bola na rodičovskom združení, staral sa o deti a podľa matkiných slov, načo by tam chodili dvaja. Matka ešte opomína tú skutočnosť, že popri tom všetkom staval dva domy, okrem iného aj dom pre starú matku zo strany matky. Tiež nie je pravdou, že by nikdy nebol u detskej pediatričky, boli spoločne ako rodina aj u zubára. Doložená nejasná SMS správa nepreukazuje matkine tvrdenia. Matka namieta aj to, že pokiaľ sa styk nerealizoval z objektívnych dôvodov na strane detí, tak bola povinná dať mu náhradný termín -

venovať čas z víkendu, ktorý mali byť deti u nej. Matka si asi nie je vedomá svojej povinnosti poskytnúť mu náhradný termín pre takto zmarený styk. V prílohe pripojil správu pre kolízneho opatrovníka.

5. Ďalšie vyjadrenia doručené neboli.

6. Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 CMP, na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 387 ods. 1,2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Výrok rozsudku X. nebol odvolaním napadnutý, nadobudol právoplatnosť, preto nebol predmetom odvolacieho konania (§ 367 ods. 2 CSP). O výroku IX. napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, odvolací súd rozhodol uznesením z 3.5.2022 č.k. 7CoP/55/2022-231.

9. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie (vrátane súvisiaceho výroku o zastupovaní maloletých detí výslovne nenapadnutého odvolaním) s konaním, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad vyplývajúcich z § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ust. Zákona o rodine, v súlade s § 191 ods. 1 CSP vyhodnotil dôkazy, pričom prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje. Odvolací súd konštatuje, že v priebehu konania na súde prvej inštancie boli zistené a preukázané všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, v dôsledku čoho ani odvolací súd nemal pochybnosti o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie.

10. K argumentácii otca týkajúcej sa nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozsudku je potrebné uviesť, že podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani aby prebral a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzným právnym predpisom, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj IV. ÚS 252/2004, I. ÚS 50/2004, II. ÚS 3/1997, II. ÚS 251/2003). Za porušenie tohto základného práva teda nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení skutkový stav, a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodne za predpokladu, že jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu súdom by bolo možné uvažovať len vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel alebo význam. Stručne možno zhrnúť, že odlišný názor účastníka konania vo vzťahu k hodnotiacemu úsudku súdu nečiní rozsudok nepreskúmateľným ani nezákonným, ako sa mylne domnieva otec v podanom odvolaní.

11. Pokiaľ otec namieta nedostatočne zistený skutočný stav súdom prvej inštancie, je potrebné poznamenať, že ani pri rešpektovaní vyšetrovacej zásady súd nemusí vykonať všetky účastníkom navrhnuté dôkazy, pretože výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je výlučne na súde aj s poukazom na čl. 10 ods. 1 a 2 základných princípov CMP, z ktorého vyplýva, že dôkazy a tvrdenia účastníkov hodnotí súd podľa vlastnej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento

zákon, pričom žiadny dôkaz nemá predpísanú silu. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe zahŕňa i právomoc súdu posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/2003). Otec v odvolacej argumentácii namieta, že v konaní absentujú otázky ohľadom osobnosti detí aj s poukazom na to, že znalecké psychologické dokazovanie nebolo nariadené. Z obsahu preskúmaného spisu vyplýva, že v konaní na súde prvej inštancie otec návrhy na doplnenie dokazovania nemal a prípadné nariadenie znaleckého dokazovania ponechal na úvahu súdu (zápisnica zo súdneho pojednávania z 8.11.2021). V odvolaní následne namieta nenariadenie znaleckého dokazovania. K uvedenému odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že obsahom znaleckého dokazovania z odboru psychológie je poskytovanie odpovedí na otázky v sporných prípadoch v konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, styku s maloletým, posudzuje indikáciu právnych opatrení v prospech detí, úpravy rodičovských práv a povinností, vyživovacej povinnosti, posudzuje spôsobilosť rodičov vykonávať rodičovské práva a povinnosti, zaoberá sa posudzovaním faktorov psychického vývinu, porúch psychického vývinu, porúch správania a vplyvmi výchovného prostredia na vyvíjajúcu sa osobnosť dieťaťa. Z otcovej argumentácie v priebehu konania na súde prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní je zřejmé, že usiluje o znalecký posudok (vyjadrenie znalca), ktorý by obsahoval konkrétnu úpravu práv a povinností rodičov vo vzťahu k maloletým deťom a to v súlade s jeho názorom. V tomto smere je však potrebné uviesť, že znalci a ani inému odborníkovi zásadne nepatrí právo vyjadrovať sa k prejednávanej veci ani navrhovať, konkrétnu úpravu rodičovských práv a povinností, pričom pokiaľ sú závery znalca alebo odborného stanoviska formulované tak, že priamo odpovedajú na to, o čom má rozhodnúť súd prekračujú tak rámec odborného posúdenia. Na takéto závery súd nie je povinný prihliadať, pretože zasahujú do jeho rozhodovacej právomoci, či už v rámci hodnotenia dôkazov, alebo rozhodnutia vo veci samej. Rovnako nedôvodná je argumentácia otca ohľadom psychologického preskúmania vzťahu matky a jej otca, nakoľko z obsahu preskúmanej veci nevyplýva problém na strane matky prameniáci z jej vzťahu s otcom. Podstatná časť odvolacej argumentácie otca smeruje k správam kolízneho opatrovníka ako i k spolupráci rodičov s Referátom poradensko-psychologických služieb vykonaného na základe uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 6.4.2021 za účelom zlepšenia komunikácie rodičov s následným pozitívnym dopadom na výkon rodičovských práv a povinností. Na plnenie týchto úloh disponuje príslušný úrad pracovníkmi, ktorí sú osobitne odborne pripravení vykonávať takto určené úlohy, vždy pritom chránia záujmy maloletého dieťaťa, a to bez ohľadu na vplyv, názory, predstavy, či zásahy rodičov alebo iných subjektov. V tejto súvislosti musí kolízny opatrovník konať profesionálne a byť odolný voči takýmto vplyvom. Odvolací súd zdôrazňuje, že úrad má zákonnú povinnosť zastupovať výlučne záujmy dieťaťa a nie niektorého z rodičov (§ 61 Zákona o rodine), preto jeho výhrady ohľadom kolízneho opatrovníka vzhľadom na vyššie uvedené nie sú dôvodné. Napriek nariadenému výchovnému opatreniu sa nepodarilo docieľiť zlepšenie vzájomnej komunikácie rodičov. Otec namieta, že výchovné opatrenia sa nerealizovalo, avšak z podanej správy vyplýva okolnosť, že maloleté deti sú emočne preťažené z konfliktu rodičov a postupne môže dochádzať k zhoršeniu ich duševného stavu. Z predložených správ kolízneho opatrovníka, ako i poradenského psychológa D. I. J. vyplýva, že maloleté deti sú v konflikte lojality a zaťažujúco na nich vplývajú výroky otca smerujúce k obmedzeniu alebo prerušeniu ich vzťahu s matkou. Pre zdravý emocionálny vývin majú rodičia vytvoriť také podmienky, v rámci ktorých by mohli maloleté deti zažívať emočnú úľavu, bezpečie, istotu, predvídateľnosť a stabilitu. Ohľadne argumentácie otca, že súd favorizoval správu od D. I. J. odvolací súd dodáva, že predmetná správa má odporúčací charakter slúžiaci najmä rodičom, aby ich narušená komunikácia nemala negatívny dopad na maloleté deti. Zároveň zo správ vyplýva i okolnosť, že maloleté deti prejavili vôľu zostať v starostlivosti matky a s otcom sa stretávať. Vo vzťahu k odvolacím námietkam otca a to predloženým čestným prehláseniami D. A. E. a F. J., odvolací súd uvádza, že ide o „otcovi blízke osoby“, pričom je prirodzené, že sú charakterizované osobným vzťahom, preto nepovažoval za potrebné ich vykonať (aj keď to v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie výslovne neuviedol), nakoľko nemajú výpovednú hodnotu.

12. Odvolací súd k argumentácii otca ohľadom zverenia maloletých do starostlivosti matky považuje za dôležité uviesť, že pri určovaní, komu má byť dieťa zverené do osobnej starostlivosti, súd skúma, u ktorého z rodičov sú lepšie podmienky na riadnu výchovu dieťaťa, t.j. ktorý z rodičov je schopný zabezpečiť lepší duševný a telesný vývoj dieťaťa. Zverenie maloletého dieťaťa do výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov nemožno považovať za porušenie práva maloletého na starostlivosť rodičov. Nepredstavuje totiž vylúčenie práva maloletého dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov, rovnako ako nevyklučuje právo rodiča, ktorému nebolo zverené, na jeho výchovu a starostlivosť, aj keď za použitia iných foriem. Ani odvolací súd nespochybňuje schopnosť otca zabezpečiť starostlivosť o maloleté deti, avšak záujem detí je dôležitejší než stabilita výchovného prostredia, na ktorú otec opakovane poukazuje

(v otcovom ponímaní ide o materiálne zabezpečenie detí, rodinný dom). Záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že aj ten druhý je dobrým rodičom. Nateraz ako negatívum sa javia otcove vyjadrenia o prerušení resp. obmedzení kontaktu detí s matkou. Je podstatné uviesť, aby otec nekonfrontoval deti s ich rozhodnutím, nakoľko to môže mať nepriaznivý dopad na ich ďalší duševný rozvoj. Posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa je vždy výsledkom právnej úvahy súdu. Zverenie maloletých detí do výchovy a starostlivosti matky zároveň s úpravou styku s otcom, neznamená odňatie detí ich otcovi, ktorý si zachováva všetky rodičovské práva a zároveň maloletým deťom bude naďalej umožnené upevňovať vzťahy s rodinou (aby poznali svoj pôvod ako žiada otec). K odvolacej argumentácii otca z akého dôvodu sa súd nezaoberal možnosťou zveriť deti do striedavej starostlivosti, poukazuje na ust. § 24 ods. 2 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že súd sa takouto úpravou musí zaoberať vtedy, ak to navrhne aspoň jeden z rodičov, pričom otec a matka aj v odvolacom konaní naďalej trvali na zverení detí do ich výlučnej starostlivosti. Odvolací súd sa preto stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o zverení maloletých detí do starostlivosti matky (výrok I.), ktorý vyplýva z odôvodnenia (bod 51.) odvolaním napadnutého rozsudku .

13. Pokiaľ ide o námietky otca vo vzťahu k vyhodnoteniu vôle maloletých detí, resp. ich nevypočútia súdom, je potrebné dodať, že súd prvej inštancie venoval náležitú pozornosť názoru maloletých detí, ktorý správne interpretoval vzhľadom na ich vek a rozumovú vyspelosť, opakovane vyjadrený pred kolíznym opatrovníkom a psychologičkou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach. Ak otec poukazuje na neurčitú odpoveď maloletých detí v rámci ich výsluchu (nepamätám si, neviem), je potrebné poznamenať, že stabilita zásadných názorov maloletých detí a ich vôle sa ešte len formuje, mení v závislosti od aktuálnych vonkajších vplyvov a krátkodobých subjektívnych pocitov, resp. môže podliehať zmene v závislosti od týchto faktorov, preto na strane oboch rodičov vzniká potreba citlivo vnímať potreby a postoje dieťaťa, ktoré vzhľadom na svoj vek dokáže navonok prezentovať.

14. V súvislosti s odvolacími námietkami otca vo vzťahu k úprave styku (výrok VI.), odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozhodnutia dôsledne vysporiadal s podstatnými námietkami otca uplatnenými v konaní, uvádzanými aj v odvolaní. Stretávanie sa otca s maloletými deťmi upravil podľa návrhu otca, pričom na uvedom nič nemení ani fakt, že matka pôvodne navrhovala styk v užšom rozsahu. S prihliadnutím na všetky okolnosti prejednávaneho prípadu je zjavné, že deti majú vytvorený pozitívny vzťah k otcovi. Rodičovské práva sú koncipované na rovnoprávnom postavení oboch rodičov, preto pri úprave styku je potrebné vychádzať zásadne z toho, že rodič má právo na to, aby s dieťaťom strávil polovicu jeho voľného času. Úlohou súdu je riešiť situáciu komplexným náhľadom, teda s ohľadom na ďalšie relevantné zákonom chránené hodnoty a práva všetkých dotknutých osôb. Pokiaľ rodičia absolvujú rodičovskú terapiu, ktorá povinnosť im bola opätovne uložená napadnutým rozhodnutím s cieľom osvojenia si princípov zodpovedného rodičovstva a tieto sa naučia uvádzať do svojho každodenného života, vytvorí sa priestor na zlepšenie vzájomných vzťahov. Záverom upozorňuje rodičov, že žiadny právny predpis nepozná a neupravuje tzv. náhradné termíny za neuskutočnený styk rodiča s dieťaťom, preto je dôležité, aby rodičia rešpektovali rozhodnutie súdu v tejto časti, nakoľko ide o exekučný titul a z neho plynúce práva a povinnosti.

15. Odvolací súd sa stotožnil aj s výrokmi o výživnom (III.), dlžnom výživnom (IV. a V.), povinnosti matky pripraviť maloleté deti na styk s otcom (VII.) a uloženej informačnej povinnosti matky (VIII.), ktoré sú vecne správne a zákonné, a nakoľko otec voči týmto výrokmi žiadne odvolacie argumenty nevzniesol, odvolací súd nepovažoval za potrebné sa nimi bližšie zaoberať, poukazujúc na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, s ktorým sa v plnosti stotožňuje.

16. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie vo veci správne a zákonne rozhodol, prihliadajúc na najlepší záujem maloletých detí, odvolací súd rozhodnutie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa stotožnil s jeho odôvodnením, pričom skonštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia a doplnil na zdôraznenie jeho správnosti ďalšie dôvody.

17. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP v spojení s § 396 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko nezistil žiadne výnimočné okolnosti, pre ktoré by bolo spravodlivé niektorému z účastníkov náhradu trov konania priznať (§ 55 CMP).

18. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).